

Gebelikte Fetal Risk Oluřturan Enfeksiyonlar

Toksoplazmoz

Dr. Cumhuri ARTUK
SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi
Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji AD.
10 Nisan 2019, EKMUD Ankara Günleri

GEBELİK ve İMMÜN SİSTEM

- İmmün sistemi etkileyen fizyolojik değişiklikler
- Hümmoral immünitede görülen değişiklikler
- Hüccresel immünitede görülen değişiklikler
- Fetusun anne immün sisteminde yaptığı değişiklikler

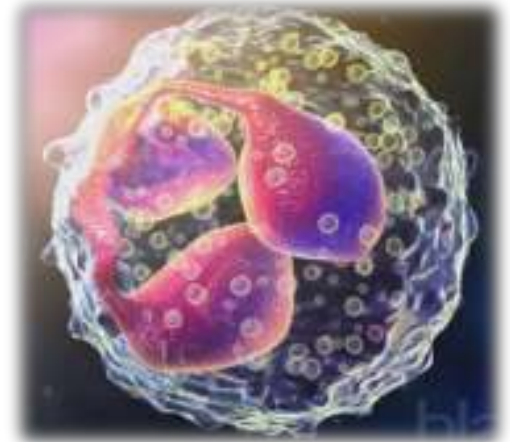
Gebede Dolařım Sistemi

- Kan hacmi %50 ↗
- Plazma volümü 1500 ml ↗
- Eritrosit volümü 500 ml ↗
- Serum proteinleri ↘ (albumin ↘ ↘)

Gebede İmmün Sistem

- Lökosit sayısı artar
 - 30. haftada 16000
 - Doğumda 25000 (granülositler...)
- Nötrofiller, kemotaksi ve fagositoz ↘
- İkinci ve üçüncü trimester
 - C 3 ve C 4 seviyesinde ↗

Hümmoral İmmünite

- İmmünglobulinler
 - IgG azalır (idrarla kayıp ve fetusa geçiş)
 - IgD artar
 - IgE ve IgM değişmez

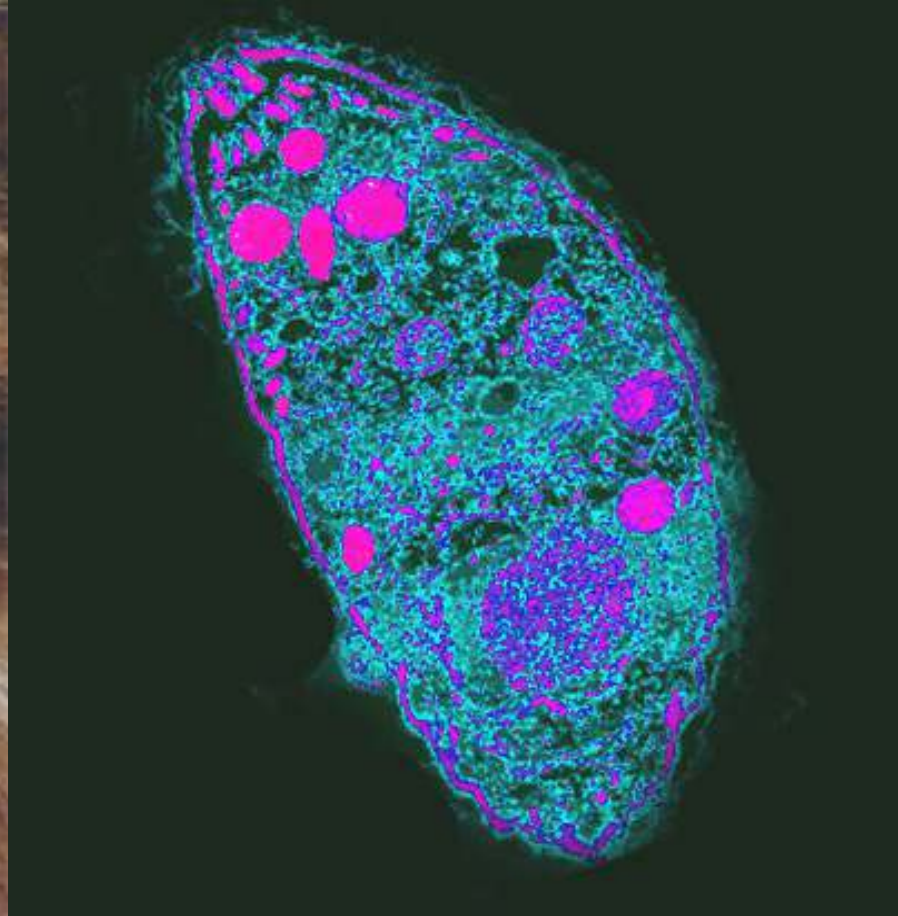
Hücresel İmmünite

T ve B lenfositler

- Total sayı değişmez (% 70 T, % 30 B)
- Gebelik boyunca helper lenfosit
- Gebelikte helper/supressör oranı düşüktür.

TORCH

- Toksoplazma gondii
- Diğerleri "**O**thers":
 - Treponema pallidum(sifiliz)
 - Varisella Zoster
 - ParvovirusB19
 - Borrelia burgdoferi (Lymehastalığı),
 - Koksaki virüsü
 - Klamidya
 - HIV
 - HBV
- **R**ubella
- **S**itomegalovirüs(**CMV**)
- **H**erpes simpleks virüs (**HSV**)

TOKSOPLAZMA

TOKSOPLAZMA

- Hücre içi protozoan parazit
- Seksüel & aseksüel yaşam döngüsü
- Kediler son konak
- Enfekte diğer canlılar ara konak

Ülkemizde seropozitiflik oranları %33-%76

Perinataloji Dergisi 1993;1:165-9. Mikrobiyol Bult 1986;20:1-8

Ülkemizde Seroprevelans

(19 makale)	Merkez/yıl	Olgu Sayısı	ELISA pozitifliği		IFAT pozitifliği	Sabin-Feldman
			Ig G	Ig M		
Kuk S	Elazığ 1999-2003	4908	1522 (31.01)	38 (0.77)	-	-
Ertuğ S	İzmir 2000	546	232 (42.49)	-		
Babür C	Ankara 2000	101				38 (37.6)
Kayran İE	Manisa 2000-2001	295	91 (30.84)	2 (0.68)	91 (30.84)	
Demirci M	İsparta 2001	612	202 (33.3)	17 (2.01)		
Yaman S	Aydın 2002	483	144 (29.8)	18 (2.6)	** 79/263	-
Dayangaç N	İzmir 2002-2003	3450	1585 (45.94)	102 (2.9)	1585 (45.94)	
Güleşçi E	Edirne 2002-2003	80	48 (60)	0	52 (65)	
Türk M	İzmir 2003	1270	552 (43.46)	49* (2.59)	-	-
Özbaş G	İzmir 2003-2004	1511	389 (25)	11 (0.7)		
Canpolat A	Hatay 2005	329	137 (41.64)	9 (2.73)		

Ülkemizde Seroprevelans

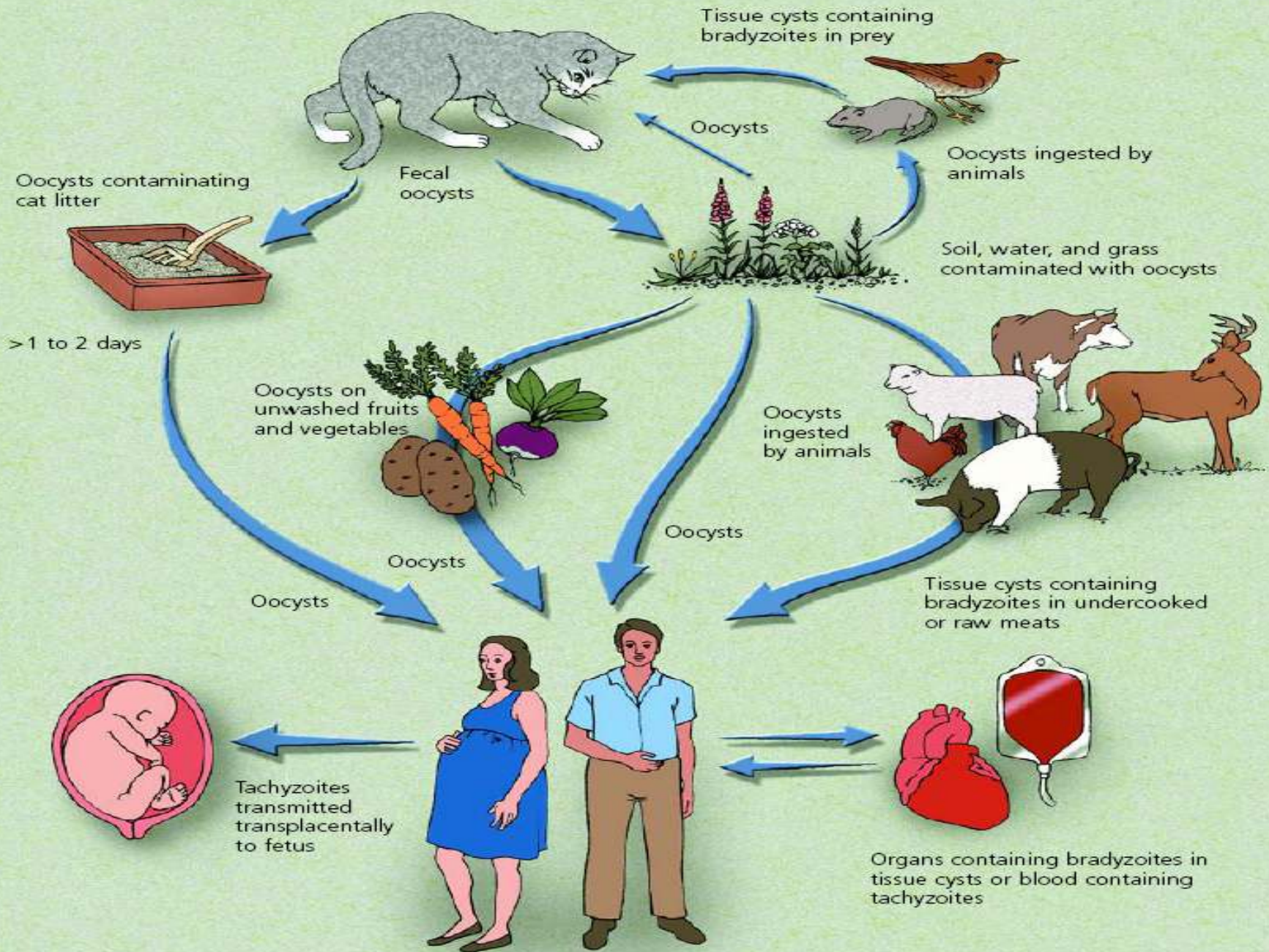
Oğuztürk H	Sivas 2005	138	56 (40.57)	0		
Aycan ÖM	Malatya 2001-2007	4132	1534 (37.1)	54 (1.3)	1534 (37.1)	
Korkmaz İ	Sivas 2006	142	56 (32.4)	0		
Yazar S	Kayseri 2006	385	75 (19.5)	9 (2.33)	78 (20.25)	9 (2.33)
Tamer GS	Kocaeli 2008	338	61 (18.04)			
Yaman O	Kayseri 2008	628	-	-	236 (37.58)	
Tansel Ö	Edirne 2008	96	33 (34.4)	-		
Dirim D	İzmir 2007	4049	1445 (35.7)	97 (2.4)	1502 (37.1)	
Dirim D	İzmir 2008	3522	1269 (36)	61 (1.7)	1273 (36.1)	
TOPLAM	1999-2009	27429	9431/26286 (35.87)	456/23795 (1.91)	4793/167 24 (28.65)	223/900 (24.77)

Doğurganlık çağındaki kadınlarda IgG seroprevelansı

Bölge	Toksoplazma (%)
Avrupa	19-43
Asya	8
ABD	11
Latin Amerika	53
Afrika	72-89

İnsana Bulaş

- İnfekte gıdaların ve suyun tüketimi (oocysts)
- İyi pişmemiş et (cysts)
- Transplental (trophozoites)
- Kan tranfüzyonu (trophozoites)
- Organ nakli (trophozoite, cysts)
- Laboratuvar bulaşı (cysts, trophozoites, oocysts)

Fetal Enfeksiyon

- Gebe annede primer enfeksiyon
- Fetal enfeksiyon riski gebeliğin ilerlemesi ile ↗
- Fetustaki hasarın şiddeti gebelik haftası ile ↘
- Konsepsiyondan önce geçirilen akut enfeksiyon fetus açısından risk taşımaz.

Maternal serokonversiyon zamanı ile konjenital enfeksiyon ve klinik bulguların görülme oranları

Maternal serokonversiyon haftası	Konjenital enfeksiyon riski %	Enfekte fetüste klinik bulguların görülmesi %
<13	6 (3-9)	61 (34-85)
13-26	40 (33-47)	25 (18-33)
26-36	72 (60-81)	9 (4-17)

KLİNİK

- **Primer Enfeksiyon**
- **Reaktivasyon**
 - AIDS
 - İmmün supresif tedavi alanlar
 - Organ transplant alıcıları
 - Maligniteliler
 - Kollajen doku hastalıkları

KLİNİK

- İmmün sistemi sađlam gebeler
 - % 85-90 asemptomatik seyir

Semptomatik Hastalarda Klinik

- % 10-15 mononükleoz benzeri sendrom
 - Kas ağrısı
 - LAP
 - Halsizlik
 - Ateş

Fetustaki Patolojiler

- Abortus
- Ölü doğum
- İntrauterin gelişme geriliği
- Konjenital enfeksiyon

Erken Komplikasyonlar

Santral

- Koryoretinit
- Hidrosefali
- İntrakraniyal kalsifikasyon
- BOS protein yüksekliği
- Konvülziyon
- Mikrosefali

Sistemik

- Anemi
- Sarılık
- Splenomegali
- Hepatomegali
- Lenfadenopati

Geç Komplikasyonlar

- Görme bozukluğu
- Mental retardasyon
- Konvülziyon
- Spastisite
- Paralizi
- Hidrosefali
- Mikrosefali
- Sağırlık

Laboratuvar Tanı

Tanı

Direkt tanı:

- Etkenin örnekten izolasyonu
- Etkenin DNA gibi genomik yapısının saptanması
- Dokuda etkenin gösterilmesi

İndirekt tanı:

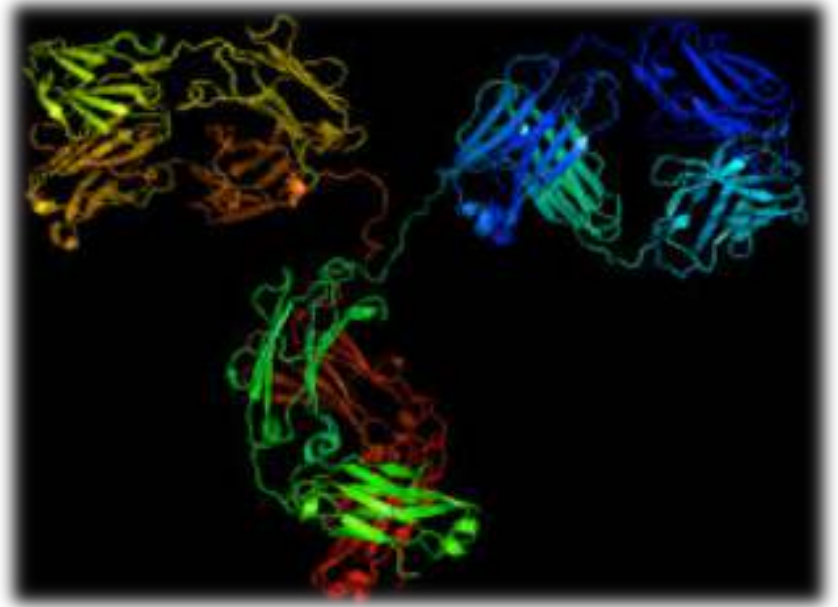
- Antikor saptamaya yönelik serolojik testler

Antikor Saptamaya Yönelik Serolojik Testler

- Sabin-Feldman Boya Testi (SF)
- İndirekt Fluoresan Antikor Testi (IFAT)
- Direkt Aglütinasyon Yöntemi
- Lateks Aglütinasyon Testi
- Immunosorbent agglutinasyon assay (ISAGA) IgM
- Enzyme Linked Immunosorbent Assay (ELISA)

Seroloji

- IgM ve IgG türü antikorların gösterilmesi
- IgG avidite bakılması

Seroloji

- **IgM antikorları**

- Enfeksiyondan 10-14 gün sonra ➔
- 6-18 ay devam edebilir.
- Gebelik öncesi ve gebelikteki pozitif sonuç, her zaman akut enfeksiyonu göstermemektedir.

- **IgG antikorları**

- 1-2 hafta sonra ➔ yıllarca kalır.

Seroloji

- IgG avidite testi
 - Akut primer enfeksiyonda avidite ↘
 - Geçirilmiş enfeksiyonda (en az 3-5 ay geçmiş) avidite ↗

Avidite	IgG/M +	IgM- IgG+	IgG/IgM -	IgG/M İsteđi yok	Toplam
Düşük	10	1	-	2	13 (%15)
Yüksek	20	25	-	16	61 (%72)
Ara deđer	-	2	-	-	2 (%3)
Çalışılmadı	-	-	8	-	8 (%10)
Toplam	30	28	8	18	84 (%100)

Güngör S, Gökmen A, Uzun B, Er HH, Pektaş B, Kilimciođlu A. Evaluation of the *Toxoplasma gondii* IgG Avidity request and results in a tertiary care hospital, *Journal of Clinical and Experimental Investigations* . 2014; 5 (2): 246-249

- Toksoplazmozis şüpheli olgularda öncelikle anti-T. gondii IgG ve IgM testi yapılması, bu test sonuçlarının hastanın klinik durumuna ve/veya gebelerin hamileliğin kaçınıcı haftasında olduğuna göre değerlendirilerek yalnız uygun olgulardan IgG avidite test istemi yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

- **IgG (-) Duyarlı**

- Korunma önlemleri, düzenli ziyaretlerde seroloji
- Seronegatif annede IgG (+) olursa;
 - 3 hafta sonra ikinci kan örneğinde IgG titresi ↗
konjenital toksoplazmoz riski

- **IgG (+), IgM (+)**

- Olası enfeksiyon → Tedavi
- Başka serolojik testler (avidite vb.) ve PCR ile akut enfeksiyon ?
- Fetus amniyon sıvısında PCR ve USG ile incelenmeli

- **IgG (+), IgM (+)**

- Fetus enfekte ise aileye danışmanlık
- Amniyon sıvısında PCR (+) ve USG ile fetusun etkilenmiş olduğu saptanırsa terapötik abortus ?
- Fetus enfekte değilse de gebeliğin sonuna kadar tedavi

Toksoplazma IgG/IgM Yorumlaması

IgG/IgM negatif

Geçirilmiş enfeksiyon kanıtı yok. Gebelikte enfeksiyon riski var. Korunma yöntemlerini anlat

Gebelikte serokonversiyon açısından takip et

Eğer IgG negatif/IgM pozitif veya IgG/IgM pozitif olursa

IgG Negatif/IgM pozitif
1-3 hafta sonra tekrar et

IgG pozitif/IgM pozitif

Serokonversiyon gelişmiş. Gebelikte oluşmuş enfeksiyon olarak değerlendir, fetüs konjenital toksoplazmozis açısından riskte, tedavi başlanmalıdır. PCR ve USG.

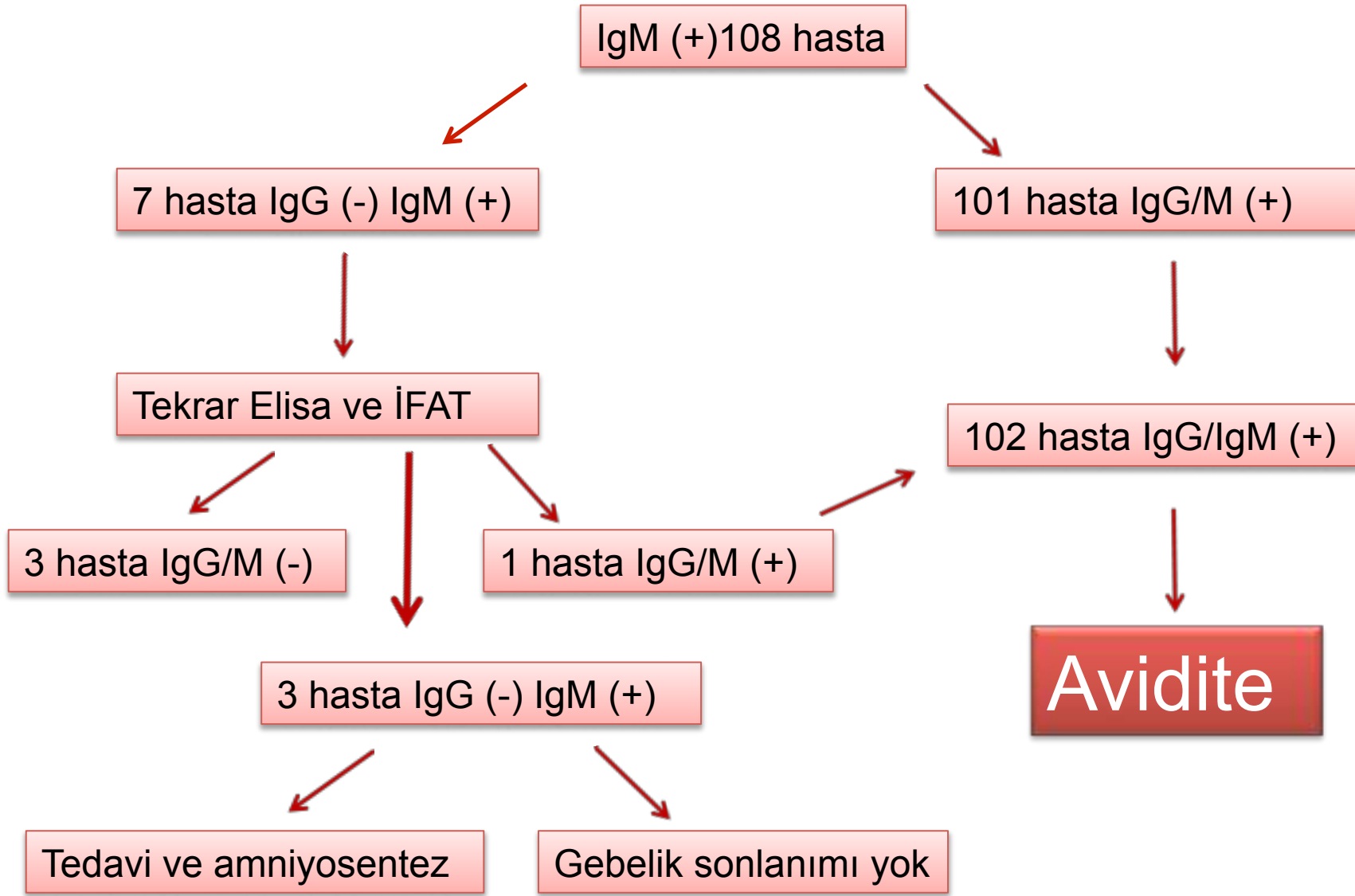
Toksoplazma IgG/IgM Yorumlaması

IgG pozitif/IgM negatif

- <18 hafta ise uzun süre önce
- İmmünkompetan kişide risk yok
- ≥18 hafta ise ???

IgG pozitif/IgM pozitif

Referans laboratuvarında
konfirme edilmelidir

Pullukçu H, Taşbakan M, Yamazhan T, Sipahi OR, Caner A, Döşkaya M, Erdoğan DD, Korkmaz M. Follow-up of the Toxoplasma IgM positive pregnant women: Is it a real infection? Should we treat them? Should the pregnancy be terminated? ICAAC, 2014.

Pullukçu H, Taşbakan M, Yamazhan T, Sipahi OR, Caner A, Döşkaya M, Erdoğan DD, Korkmaz M. Follow-up of the Toxoplasma IgM positive pregnant women: Is it a real infection? Should we treat them? Should the pregnancy be terminated? ICAAC, 2014.

Moleküler Tanı

- Amnion sıvısından toksoplazma DNA PCR
 - %98-100 oranında transplental geçiş.
 - Parazitin belirlenmesinde en etkili yöntem.
 - 24 saatte sonuç alınabilir.
 - Fetal kan örneklerine gerek kalmaz.
 - 18 gebelik haftasından önce etkinliği ?

Takip

USG

- Primer enfeksiyon şüpheli gebeler
- Fetal anomaliler
 - Hidrosefali
 - Beyin ve karaciğer kalsifikasyonu
 - Splenomegali
 - Asit

BT/MRG

- BT beyindeki kalsifikasyonlar
- MRG, diğer anomaliler ...

Müteakip Gebelik

- Akut toksoplazmozis enfeksiyonu tanısından 6 ay sonra gebe kalmakta sakınca yoktur. Olgu bazında tartışmakta yarar vardır.

Tedavi

Tedavi

- Amaç parazitin fetusa geçmesinin önlenmesi, eğer geçmiş ise infekte fetusta doku hasarını önlemektir.
- Tedaviye akut toksoplazmoz tanısı konar konmaz başlanmalı ve gebelik boyunca devam edilmelidir.

Tedavi

Parazitin fetusa geçmesini önlemek için

- Spiramisin (2-3 gram/ gün)

Tedavi amacıyla

- Primethamin (100 mg/gün 2 gün, sonra 50 mg/gün)
- Sulfadiyazin (75mg/kg 2gün sonra 100 mg/kg)
- Folinik asid (5-20 mg/gün)

Tedavi

- Gebelikten 6 ay önce alınmış enfeksiyonun konjenital toksoplazmozis riski olmadığı için, eğer gebe immünsupresif değilse herhangi bir öneride bulunulmuyor.
- Gebelikte akut toksoplazmozis tanısı veya şüphesi varsa spiramisin (3 g/gün) önerilmektedir.

Spiramisin

- Makrolid, vertikal geçişi azaltır.
- Şüpheli ve kanıtlanmış toksoplazmozis vakalarında 18. haftaya kadar...
- Plasentayı geçemez, fetal enfeksiyonda etkin deęil
- Teratojenik deęil
- Amniyon sıvısında PCR negatiflerde geçişi önlemek için doğuma kadar verilmelidir.

Primetamin + sülfadiazin + folinik asit

- PCR ile fetal enfeksiyon konfirme edilmişse,
- Özellikle PCR yapılamayan ya da 18. haftadan sonra gelişen enfeksiyonlarda kullanılır.

Primetamin güçlü bir teratojenik erken haftalarda verilmez. Kombinasyon tedavisi fetüsteki enfeksiyonu tedavi etmek ve fetüse geçişi önlemek amacıyla kullanılır.

Hastalık formu	Tedavi	Doz	Süre
Akut toksoplazmozlu gebe ilk 18 hafta ya da fetus enfekte değilse doğuma kadar	Spiramisin	3 gr/gün, 3 doza bölerek	Fetal enfeksiyon ekarte edilene ya da saptanana kadar
Fetal enfeksiyon saptandığında ve 18. gestasyon haftasından sonra	Primetamin	Yükleme: 100 mg/gün, 2 gün, 2 doza bölerek İdame: 50 mg/gün, tek doz	Doğuma kadar
	Sülfadiazin	Yükleme: 75 mg/kg/gün tek doz İdame: 100 mg/kg/gün 2 doza bölerek (maksimum 4 gr/gün)	
	Folinik asid	10-20 mg /gün	

Korunma

Korunma

- ✓ Et iyi pişirmelidir (iç ısı 67 °C).
- ✓ Eti tütsülemek, salamura yapmak ve kurutmak enfeksiyöz kabul edilmektedir.
- ✓ Çiğ ete mukoza temasında bulunmamalıdır.
- ✓ Çiğ et temasından sonra eller yıkanmalıdır.
- ✓ Çiğ etle temas etmiş yüzeyler eldivenle temizlenmelidir.

Korunma

- ✓ Hayvan kesmek, doğramak ve derisini yüzmekten kaçınmalıdır.
- ✓ Kedi pisliği ile bulaşmış cisimlerden uzak durmalı, gerekliyse eldiven kullanılmalıdır.
- ✓ Kedinin dışkısını yaptığı kaplar 5 dk. kaynatılmalıdır.
- ✓ Meyve ve sebze yıkandıktan sonra tüketmelidir.
- ✓ Ookist kontaminasyon riskli sular içilmemelidir.

Teřekk6rler